

Kauppakamarin juridiikkakatsaus

KESÄKUU 2021

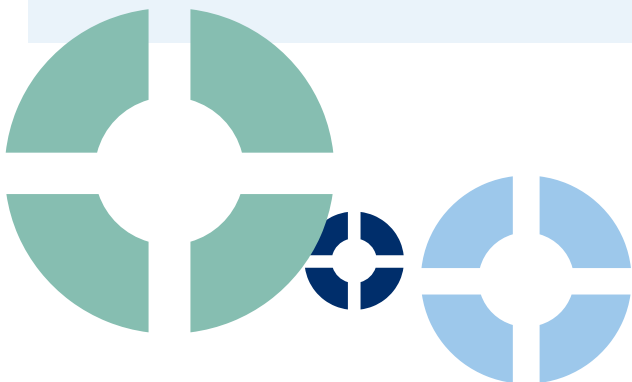
JURIDIKKAKATSAUS

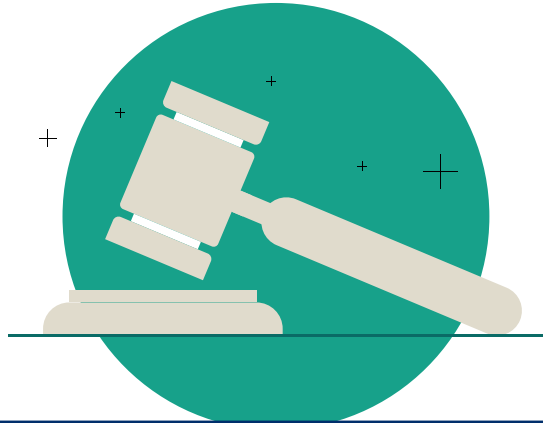

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

SISÄLTÖ

JOHDANTO	3
1. KORONAEPIDEMIAAN LIITTYVÄT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET	4
1.1 Kustannustuen kolmas hakukierros on avautunut – tukea voi hakea 23.6. asti.....	4
1.2 Koronatukea aineettomien oikeuksien suojaamiseen ja selvittämiseen.....	6
1.3 Yhtiö- ja jäsenkokousten järjestämistä koskevia helpotuksia jatketaan	8
1.4 Vapaan liikkumisen helpottamiseen digitaalinen vihreä todistus	9
2. MUUT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET.....	10
2.1 Korkein oikeus: Työajalla tapahtuneen ruokailuajan muuttaminen edellytti yt-menettelyä	10
2.2 Kausityölain muutokset voimaan kesäkuussa	10

JOHDANTO

Lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset vaikuttavat yrityksiin usein enemmän kuin ne itse aavistavatkaan. Uusia säädöksiä tulee jatkuvasti ja voimassa olevia lakeja tarkistetaan säännöllisesti. Yhä suurempi osa sääntelystä on peräisin Euroopan unionista, mikä tuo oman haasteensa juridiikan seuraamiseen. Yritysten kannalta keskeisiä ratkaisuja antavat puolestaan useat eri instanssit, kuten tuomioistuimet ja erilaiset lautakunnat.

Kolme kertaa vuodessa ilmestyvä juridiikkakatsaus tuo esille keskeisimmät uudet säännökset ja sääntelyn muutokset sekä muut ajankohtaiset juridiikkaan liittyvät asiat. Katsauksessa arvioidaan myös, miten sääntely vaikuttaa yrityksiin. Seuraava juridiikkakatsaus ilmestyy syksyllä 2021.

1. KORONAEPIDEMIAAN LIITTYVÄT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

1.1 KUSTANNUSTUEN KOLMAS HAKUKIERROS ON AVAUTUNUT – TUKEA VOI HAKEA 23.6. ASTI

Kustannustuen tavoitteena on auttaa yrityksiä selviämään koronan aiheuttamassa vaikeassa taloustilanteessa ja turvata yritysten liiketoiminnan jatkuvuus. Kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronapandemian vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia tukikauteen kohdistuvia palkkakuluja ja muita kiinteitä kuluja. Kolmannen hakukierroksen tukikausi on 1.11.2020–28.2.2021. Kaikki yritykset, jotka täyttävät tuen saamisen edellytykset ja hakevat tukea Valtiokonttorista 23.6. klo 16.15 mennessä, tulevat tukea saamaan.

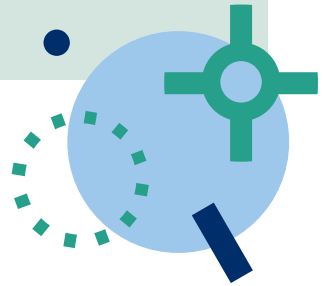
Kustannustuen edellytykset

Kustannustuen peruseriaatteen ovat kolmannella hakukierroksella samat kuin aikaisemmillä hakukierroksilla. Tällä hakukierroksella tuen enimmäismäärä on kuitenkin nostettu 1 000 000 euroon aikaisemmasta 500 000 eurosta. Samanaikaisesti koronapandemiaan liittyvien EU:n puitetukiohjelman mukaisten valtiontukien yrityskohtainen enimmäismäärä on nostettu 1,8 miljoonaan euroon aikaisemmasta 800 000 eurosta. Lisäksi kolmas hakukierros sopii aikaisempaa paremmin pienille yrityksille ja yksinyrittäjille.

Tuen piiriin kuuluvat toimialat on määritelty valtioneuvoston asetuksessa. Kustannustuen kolmannella hakukierroksella toimialoja on 180, kun toisella hakukierroksella niitä oli 220. Asetuksessa on listattu ne toimialat, joiden liikevaihto on laskenut vähintään 10 prosenttia tukikaudella 1.11.2020–28.2.2021, kun sitä verrataan vastaavaan ajankohtaan vuosina 2019–2020. Yrityksen oman liikevaihdon laskua verrataan samojen ajanjaksojen perusteella.

Kustannustuen saamiselle on kolme ehtoa:

- Yrityksellä on y-tunnus
- Yrityksen liikevaihto on koronan vuoksi laskenut yli 30 prosenttia vertailukauteen nähden
- Yrityksellä on tukikaudella vähintään 2000 euroa hyväksyttäviä kustannuksia

Jos yrityksen toimiala ei kuulu tuen piiriin, mutta muut tuen ehdot täyttyvät, yritykselle voidaan myöntää tukea harkinnanvaraisesti. Yrityksen tulee siinä tapauksessa osoittaa, että sen vaikeudet johtuvat koronasta. Yritysten lisäksi myös säätiöt ja yhdistykset, joilla on liiketoimintaa, voivat hakea kustannustukea. Kustannustukea ei sovelleta alkutuotannon, kalatalouden eikä vesiviljelyalan yritystoimintaan edes harkinnanvaraisesti.

Kustannustuki on haettavissa Valtiokonttorista:
haekustannustukea.fi.

Ravintoloiden ja muiden yritysten sulkemiskorvaus haettavissa

Ravintoloille ja muille yrityksille maksetaan korvaus, jos niiden toimitilat on lain tai viranomais määräyksen johdosta pidettävä suljettuina koronapandemiasta johtuen. Ravintoloiden ja ravitsemisliikkeiden lisäksi korvausta voivat saada yritykset, jotka kunta tai aluehallintoviranomainen on määrännyt suljettavaksi tartuntatautilain nojalla. Tällaisia yrityksiä ovat esimerkiksi kuntosalit ja muut liikuntatilat, kylpylät ja uimahallit sekä sisäleikkipuistot.

Hakuun tullut sulkemiskorvaus koskee pieniä yrityksiä, joissa on enintään 49 työntekijää. Suljetut yritykset voivat hakea myös kustannustukea. Suuremmille ravintola-alan yrityksille valmistellaan erillinen sulkemiskorvaus työ- ja elinkeinoministeriön johdolla.

Korvaus maksetaan yrityksille siltä ajalta, jonka ne ovat suljettuina. Sulkemiskorvaus perustuu yrityksen kuluihin helmikuussa 2021 sekä ilmoitukseen siitä, kuinka suurta osaa liiketoiminnasta sulkeminen koskee. Palkkakuluista korvataan 100 prosenttia ja muista kuluista 70 prosenttia. Sulkemiskorvaus on haettavissa Valtiokonttorista. (Lähde: Valtiokonttori)

1.2 KORONATUKEA AINEETTOMIEN OIKEUKSIEN SUOJAAMISEEN JA SELVITTÄMISEEN

Pienillä ja keski suurilla yrityksillä on mahdollisuus saada tukea tavaramerkkien ja mallioikeuksien hakemusmaksuihin vuoden 2021 aikana. Samaa tukea on mahdollista hakea myös esianalyysipalveluun, jossa selvitetään yritykselle keskeisiä aineettomia oikeuksia. Jälkikäteen maksettavan korvauksen suuruus on joko 50 %:a hakemusten perusmaksuista tai sillä voi kattaa 75 %:a esianalyysipalvelusta syntyneitä kuluja. Yritys voi saada tukea korkeintaan 1500 euroa. Tuen myöntää Euroopan unionin teollisoikeusvirasto (EUIPO).

Tukea voi saada Patentti- ja rekisterihallituksen kautta haettavaan kansallisiin hakemuksiin ja EUIPO:n kautta haettavaan vastaaviin EU-tason hakemuksiin. Suomessa haettu kansallinen tavaramerkki ja mallioikeus suojaavat Suomessa ja EU-tavaramerkki ja -mallioikeus koko EU:n alueella.

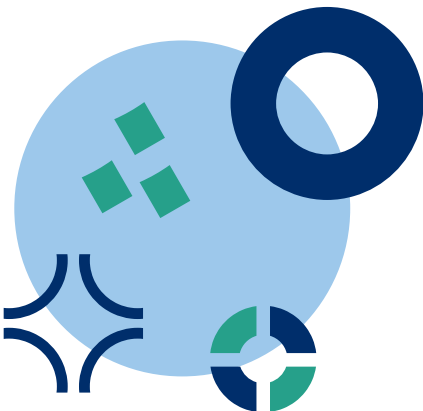
Tavaramerkki- ja mallioikeushakemuksien maksutuen lisäksi samaa tukirahaa voi halutessaan käyttää myös yrityksen aineettomien oikeuksien IPR-esianalyysipalveluun (IP Scan), jota on tarjolla Suomessa toukokuusta alkaen. Palvelun tarkoituksena on lisätä yrityksen tietoisuutta ja osaamista aineettomista oikeuksista ja selvittää, mitä ja miten oikeuksia kannattaa suojata. Tuki voi olla 75 %:a esianalyysipalvelun kuluista.

Auki olevat hakuajanjaksot ovat heinä- ja syyskuu. Tuki on tarkoitettu EU:n määritelmän mukaisille pk-yrityksille, joihin kuuluvat toimijat, joilla on alle 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma korkeintaan 43 miljoonaa euroa.

Hakijan on ensin tehtävä tukihakemus EUIPO:lle. Kun on saanut myönteisen päätöksen, voi tehdä tavaramerkki- tai mallioikeushakemuksen tai käyttää IPR-esianalyysipalvelua. Tukea haetaan EUIPO:n verkkosivujen kautta osoitteesta: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/fi/online-services/sme-fund>.

Sivuilla on myös lisätietoa koskien hakemusta ja sen jättämistä. Tukea myönnetään kuluvan vuoden loppuun asti.

Julkinen tuki yritysten aineettomien oikeuksien suojaamiseen on tervetullutta, sillä sekä Suomessa että EU:ssa panostetaan tulevana vuosina entistä enemmän tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan. Euroopan komissio pyrkii omalta osaltaan tukemaan pieniä ja keskisuuria toimijoita koronaviruksen aikana, jotta ne voisivat suojata ja hankkia tietoa aineettomista oikeuksista. Oletus on, että kilpailu tulee kiristymään koronan jälkeen.

1.3 YHTIÖ- JA JÄSENKOKOUSTEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVIA HELPOTUKSIA JATKETAAN

Koronaviruspandemian johdosta säädetyllä väliaikaisella lainsäädännöllä on mahdollistettu se, että pörssi- ja First North -yhtiöt voivat järjestää yhtiökokouksensa kokonaan etäosallistumiseen perustuen. Osuuskunnat, yhdistykset ja eräät rahoitusalan yritykset puolestaan voivat sallia etäosallistumisen ja asiamiehen käytön yhtiö- tai vuosikokouksessaan. Näitä helpotuksia on jatkettu uudella väliaikaisella lailla, joka on voimassa 30.6.2022 asti.

Uusi väliaikainen laki helpotti myös kokousten järjestämisen määräaikoja. Määräaikojen helpotus koskee myös listaamattomia osakeyhtiöitä. Eri yhteisöt voivat lykätä keväälle tai kesälle ajoittuvat lakiin, yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuvat yhtiö- tai jäsenkokoukset pidettäväksi syyskuun 2021 loppuun mennessä.

Väliaikainen laki on voimassa 30.6.2022 asti ja sen voimassaoloaikana on määrä valmistella etäosallistumista koskevat pysyvät muutokset eri yhteisöjä koskevaan lainsäädäntöön.

Listamattoman osakeyhtiön hallitus voi osakeyhtiölain mukaan päättää sallia etäosallistumisen fyysisesti järjestettävään yhtiökokoukseen, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Osakeyhtiölaki ei mahdollista yhtiökokouksen järjestämistä listaamattomassa osakeyhtiössä kokonaan etäosallistumiseen perustuen, mutta kokousmenettelyä koskevat osakeyhtiölain muotovaatimukset voidaan sivuuttaa osakkeenomistajien suostumuksella.

Aluehallintovirastot ovat muuttaneet tulkintaansa tartuntatautilaista ja kokouksista niin, että pääsääntöisesti yhtiökokoukset ja muut vastaavat sääntömääräiset tai lakimääräiset kokoukset, joihin lähtökohtaisesti voivat osallistua vain yhteisön jäsenet sekä kutsuttuina eräät muut, eivät yleensä ole tartuntatautilain tai kokoontumislain näkökulmasta yleisötilaisuuksia tai yleisölle avoimia tilaisuuksia. Tällaisia kokouksia eivät siten yleensä koske aluehallintoviraston määräämät kokoontumisrajoitukset. Tartuntatautilain nojalla annetut määräykset terveysturvallisuudesta koskevat kuitenkin myös tällaisia kokouksia.

Osakeyhtiölaissa ei säädetä yhtiön hallituksen kokousten pitotavasta. Hallituksen kokoukset voi siten pitää myös kokonaan etäosallistumiseen perustuen.

1.4 VAPAAAN LIIKKUMISEN HELPOTTAMISEEN DIGITAALINEN VIHREÄ TODISTUS

Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2021 lainsäädäntöehdotuksen digitaalisesta vihreästä todistuksesta. Todistuksen avulla pyritään poistamaan tämänhetkiset rajoitukset EU-jäsenmaiden välillä koordinoidulla tavalla ja helpottaa vapaata liikkuvuutta unionin alueella. Tarkoituksena on saada lainsäädäntö voimaan mahdollisimman pian. Digitaalinen vihreä todistus ei kuitenkaan ole ennakkoehdelytys vapaalle liikkuvuudelle.

Digitaalinen vihreä todistus koskisi kaikkia EU-maiden kansalaisia, heidän perheenjäseniään ja EU:n alueella laillisesti oleskelevia tai asuvia kolmansien maiden kansalaisia. Edellä mainitut ryhmät olisi todistuksen avulla vapautettava vapaan liikkuvuuden rajoituksista vastaavalla tavalla kuin matkakohteena olevan EU-maan kansalaiset. Mikäli EU-jäsenvaltio edellyttää karanteenia tai testausta myös vihreän digitaalisen todistuksen omaavilta matkailijoilta, jäsenvaltion on perusteltava ratkaisunsa ja ilmoitettava siitä kaikille jäsenmaille ja komissiolle.

Digitaalisen vihreän todistuksen myöntämisestä vastaavat EU-jäsenmaiden kansalliset viranomaiset. Todistus voidaan myöntää, mikäli henkilö on saanut covid-19 rokotuksen, saanut negatiivisen testituloksen tai parantunut covid-19 taudista.

Digitaaliseen vihreään todistukseen sisällytetään vain välttämättömät tiedot. Terveystiedot jäävät vihreän todistuksen myöntäneelle EU-jäsenmaalle, matkan kohteena olevat jäsenvaltiot eivät saa säilyttää tietoja ja tarkastuksen yhteydessä tarkastetaan ainoastaan todistuksen voimassaolo ja aitous. EU-komissio valmistelee digitaalisen infrastruktuurin, jonka avulla helpotetaan todistusten todentaminen ja EU-jäsenvaltioiden olisi tehtävä tarvittavat muutoksen kansallisiin terveystietojärjestelmiin.

Samaan aikaan EU-komissio myös valmistelee Maailman terveysjärjestö WHO:n kanssa EU:ssa annettujen todistusten maailmanlaajuisia tunnustamista ja tekee yhteistyötä Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n kanssa.

2. MUUT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

2.1 KORKEIN OIKEUS: TYÖAJALLA TAPAHTUNEEN RUOKAILUAJAN MUUTTAMINEN EDELLETTI YT-MENETTELYÄ

Yrityksessä oli tehty muutos, jonka seurauksena työn lomassa työajalla tapahtunut ruokailu muutettiin puolen tunnin ruokatunniksi siten, että kyseinen aika ei enää ollut työaikaa. Käytännössä työpäivä alkoi puoli tuntia aiempaa aikaisemmin. Korkein oikeus katsoi, ettei työnantaja voinut tehdä tällaista muutosta työnjohto-oikeutensa puitteissa, vaan kyseessä katsottiin olevan työvoiman vähentämiseen rinnastettava tilanne. Näin siitä huolimatta, ettei työntekijöiden työsuhde päättynyt. Koska yrityksessä ei ollut käyty yhteistoimintalain mukaisia vähentämistilanteita koskevia neuvotteluita ennen työajan muuttamista, oli työntekijöillä oikeus yt-lain mukaiseen hyvitykseen. (Korkeimman oikeuden ratkaisu KKO 2021:17)

2.2 KAUSITYÖLAIN MUUTOKSET VOIMAAN KESÄKUUSSA

Kausityölain muutoksella pyritään helpottamaan Suomeen tulevien kausityöntekijöiden mahdollisuutta vaihtaa työnantajaa. Kausityöntekijällä tarkoitetaan ulkomaalaista, jonka vakinainen asuinpaikka on muualla kuin EU:ssa, Islannissa, Liechtensteinissa, Norjassa tai Sveitsissä ja joka oleskelee Suomessa laillisesti ja tilapäisesti työskennelläkseen kausiluonteisesti määräaikaisen työ sopimuksen perusteella, joka on tehty hänen ja Suomeen sijoittautuneen työnantajan välillä. Aiemmin kausityöntekijät olivat sidoksissa kausityölupaan merkittyyn työnantajaan.

Työnantaja voi uudistuksen jälkeen ilmoittaa yhdellä kertaa Maahanmuuttovirastolle useasta kausityöntekijästä. Muutokset koskevat työsuhteessa tapahtuvaa,

maatalouden ja matkailun kausityötä. Jatkossa jokaisesta samaan aikaan ja samanlaiseen työhön tulevasta työntekijästä ei siis tarvitse ilmoittaa erikseen, sillä tiedot voidaan antaa yhdellä kertaa kaikista kausityöntekijöistä.

Tavoitteena on myös helpottaa kausityöntekijöiden paluuta Suomeen. Valtaosa maatalouden kausityöntekijöistä palaa vuodesta toiseen vanhaan työpaikkaan. Tällaisessa tilanteessa kausityöntekijän ei tarvitsisi enää esittää selvitystä työntöön edellytyksistä, koska asia olisi jo aiemmin selvitetty. Lainmuutos kiristää samalla seuraamuksia lakia laiminlyövien yritysten osalta, sillä uudistuksen myötä myös työnantajan vastuuhenkilöt tulevat vastuun piiriin. Hakemus tehdään Maa-hanmuuttovirastoon.

Lainmuutos tulee voimaan 17.6.2021.

Lisätietoa:

Minna Aalto-Setälä
Lakimies

minna.aalto-setala@chamber.fi

**KESKUS-
KAUPPAMARI**

Keskuskauppamari, World Trade Center Helsinki,
PL 1000, Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki | puh. 09 4242 6200
keskuskauppamari@chamber.fi | @K3FIN
kauppamari.fi